

Erasmus+

Ova publikacija odražava isključivo stajalište autora publikacije i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

Razmišljati pametno, razmišljati kreativno

Marina Jurišić

Već dugo vremena svjesni smo da tradicionalno učenje koje se temelji samo na pamćenju podataka nije ono što nam treba. U vremenu kada strojevi postaju bolji od ljudi u pamćenju i obradi znanja trebamo prilagoditi i obrazovni sustav. Jedna od situacija u kojima se nalaze profesori stranih jezika često je i tišina kada postavite neko pitanje i zatražite vlastito mišljenje od svojih učenika.

Što će otkloniti neugodnu tišinu i naučiti nas *razmišljati izvan okvira*?

Kritičko razmišljanje definira se kao skup različitih kompleksnih vještina koje se odnose na promišljanje višeg reda a dovodi do novih i inovativnih ideja te rješava probleme. Ono podrazumijeva kritički osvrt na iskustva i procese učenja i donošenje efektivnih odluka uz izbjegavanje uobičajenih zamki. Često smo skloni sagledavanju problema samo s jedne strane, odbacivanju novih dokaza i ideja koji ne idu u prilog vlastitima i slično.

Od čega zapravo trebamo krenuti?

U pomoć nam priskače Edward de Bono koji je 80-ih godina prošloga stoljeća došao na ideju o *Šest mislećih šešira*. Njegova metoda temelji se na psihološkoj igri uloga koja poziva na razmatranje problema s različitih pozicija, a poslovni ljudi ovakav proces razmišljanja koriste kako bi postali *produktivniji, fokusiraniji i svjesnije uključeni*. Sličan se proces može učinkovito koristiti u učenju stranih jezika kako bi se učenici više uključili u raspravu.

Koji je tvoj šešir?

Plavi je šešir procesa razmišljanja koji sagledava cjelokupan proces mišljenja, bijeli objektivni šešir zanimaju samo informacije i činjenice, optimistični **žuti** šešir nastoji pronaći pozitivne strane problema ili prijedloga, **crni** šešir razmišlja o rizicima i mogućim negativnim posljedicama ideje, kreativni **zeleni** šešir planira i stvara nove ideje, predlaže promjene, **crveni** šešir orijentiran je na osjećaje i intuiciju, iskazuje osjećaje i predosjećanja bez potrebe za objašnjavanjem.

Ovisno o dobi učenika ili cilju, učitelji mogu izostaviti šešire ili unaprijed dati pravila (plavi šešir) ili činjenice (bijeli šešir). Tako će za neke početne ideje biti potrebni plavi, bijeli i zeleni šešir, za brzu povratnu informaciju uključite plavi, crni, zeleni i bijeli šešir. Strateško planiranje uključit će plavi, žuti, crni i bijeli šešir dok će za biranje između alternativa i za rješavanje problema biti potrebno svih šest šešira.

Istina ili laž?

Svoje vještine kritičkog razmišljanja svi možemo kontinuirano usavršavati provjeravanjem informacija koje su nam svakodnevno prezentirane na web stranicama i društvenim mrežama. Učenici postaju manje pasivni, a istovremeno i više tolerantni i empatični. Prije nego što se klikne *share* i vijest proslijedi dalje potrebno je koristiti zdrav razum, provjeriti izvor vijesti, usporediti ga s drugim izvorima, provjeriti i gramatiku. Je li nešto predobro da bi bilo istinito? Učenicima treba dopustiti da rasprave u grupama, omogućiti im da i sami kreiraju lažne vijesti, ali i promotriti njihove osjećaje jer se lažne vijesti često igraju emocijama.

Think smart, think creatively

We have long been aware that traditional learning based solely on memorizing data is not what we need. At a time when machines are getting better than people in memory and information processing, we need to adapt the education system as well. One of the situations in which foreign language teachers find themselves often is the silence when they ask a question and ask their students' opinion.

How to remove that awkward silence and think outside the box?

Critical thinking is defined as a set of different complex skills related to higher order thinking and leads to new and innovative ideas and solves problems. It involves a critical review of learning experiences and processes as well as making effective decisions while avoiding common pitfalls. We are often inclined to look at the problem from only one side, to reject new evidence and ideas that do not support our own, and the like.

Where to start?

Edward de Bono, who came up with the idea of the Six Thinking Hats in the 1980s, comes to our aid. His method is based on a psychological role play that calls for consideration of problems from different positions, and business people use this process of thinking to become more productive, focused and consciously involved. A similar process can be used effectively in foreign language learning to engage students more in discussions.

Which is your hat?

The blue hat is a thought process that looks at the whole process of thinking, the white objective hat is only interested in information and facts, the optimistic yellow hat tries to find the positive sides of problems or suggestions, the black hat thinks about the risks and possible negative consequences of an idea, the creative green hat plans and creates new ideas, suggests changes, the red hat is oriented to feelings and intuition, expresses feelings and premonitions without the need for explanation.

Depending on the age of the student or the goal, teachers may omit hats or give rules (blue hat) or facts (white hat) in advance. So some initial ideas will require a blue, white and green hat, for quick feedback include a blue, black, green and white hat. Strategic planning will include a blue, yellow, black and white hat while all six hats will be needed to choose between alternatives and to solve the problem.

True or false?

We can all continuously improve our critical thinking skills by checking the information that is presented to us on a daily basis on websites and social networks. Students become less passive, and at the same time more tolerant and empathetic. Before clicking share and forwarding the news, it is necessary to use common sense, check the source of the news, compare it with other sources, and check the grammar. Is something too good to be true? Students should be allowed to discuss in groups, allow them to create fake news themselves, but also observe their feelings because fake news often plays with emotions.